

COOPERAȚIA AGRICOLĂ DE PRODUCȚIE

Unele aspecte ale perfecționării relațiilor sociale în agricultură, în lumina îmbunătățirilor aduse statutelor, aprobate prin Decretul nr. 93/23 martie 1983

Congresul al II-lea al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni, al consiliilor oamenilor muncii din industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor și Congresul al IV-lea al U.N.C.A.P., ce au avut loc în luna februarie 1981, au adus îmbunătățiri statutelor organizațiilor socialiste din agricultură.

Îmbunătățirile aduse au la bază indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președinte al Republicii Socialiste România, hotărârile de partid și legile țării, referitoare la agricultura socialistă din România.

Îmbunătățirile aduse statutelor de cele două congrese și aprobate prin Decretul Consiliului de Stat nr. 93 din 23 martie 1983, corespund stadiului actual de dezvoltare a relațiilor socialiste din agricultura României, perfectând astfel cadrul juridic al dezvoltării acestora în contextul și concepția noii revoluții agrare în România, care se desfășoară sub conducerea nemijlocită a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Noile îmbunătățiri aduse statutelor vizează relațiile sociale cu privire la întărirea și dezvoltarea proprietății obștești din agricultură, aplicarea principiului autoconducerii muncitorești și a noului mecanism economico-financiar, perfecționarea relațiilor de proprietate, de muncă și de retribuție, pe baza principiului socialist, întărirea ordinii și disciplinei în muncă, ca și a răspunderii pentru pagubele cauzate avutului obștesc.

Importante îmbunătățiri au fost aduse statutelor și în domeniul constituirii, compoziției și modului de funcționare a organelor de conducere ale organizațiilor agricole cooperatiste, care să conducă la creșterea rolului și răspunderii membrilor acestora, la adâncirea și dezvoltarea democrației cooperatiste.

În general, se poate spune că prin îmbunătățirile aduse statutelor s-a creat cadrul juridic necesar ca întreaga activitate a organizațiilor socialiste din agricultură să se des-

fășoare, sub toate aspectele relațiilor sociale, în conformitate cu hotărârile partidului și legile țării, garanție sigură a realizării sarcinilor economice, de producție și sociale ce revin agriculturii din istoricele hotărâri ale Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român.

A. STATUTUL COOPERATIVEI AGRICOLE DE PRODUCȚIE

La acest statut au fost aduse cele mai numeroase îmbunătățiri :

La capitolul I, referitor la „scopul și obiectul cooperativei” (art. 2, alin. 1 și lit. c) la mijloacele de realizare s-au prevăzut, față de cele existente și principiul autoconducerii muncitorești, autofinanțarea și autogestiunea, conlucrarea strinsă pe bază de contract cu stațiunea pentru mecanizarea agriculturii, ca și cooperarea și asocierea în producție cu unități de stat și cooperatiste pentru realizarea de noi capacități de producție, sporirea producției agricole, a industriei mici și prestărilor de servicii, prelucrarea și valorificarea superioară a produselor, sprijinirea cooperativelor și a celorlalți locuitori ai satelor pentru sporirea producțiilor agricole în gospodăriile personale ale acestora și valorificarea surplusului la fondul de stat.

La capitolul II, privind „proprietatea cooperativei și a operatorilor” îmbunătățirile aduse sînt de natură să ducă la o mai bună folosire a pămîntului din proprietatea cooperativei și a operatorilor, ca și pentru sprijinirea acestora în realizarea sarcinilor de producție în propria gospodărie.

Pentru atribuirea lotului în folosință (art. 4, lit. a), pe lângă condiția de a fi realizat în anul anterior volumul de muncă stabilit de adunarea generală s-a introdus și condiția angajării operatorului în cauză de a efectua și în anul în curs, pentru care i s-a atribuit lotul, volumul de

muncă stabilit de adunarea generală în perioadele de timp și potrivit cerințelor producției.

În cazul mecanizatorilor încadrați la stațiunea pentru mecanizarea agriculturii care lucrează în cooperativă (art. 4, lit. d) s-a prevăzut că pot primi lot în folosință de la aceasta numai dacă au și calitatea de membri ai cooperativei, cerință care corespunde, de altfel, și art. 4 din Decretul nr. 4/1982.

Pentru specialiștii agricoli (art. 4, lit. e) retribuții de stat, s-a prevăzut că aceștia pot beneficia de lot în folosință de la cooperativă numai dacă locuiesc în localitatea în care își are sediul cooperativa, așa după cum se prevede în Legea nr. 22 din 28 noiembrie 1982. Pentru specialiștii agricoli care domiciliază în comună s-a prevăzut posibilitatea păstrării lotului în folosință, cu condiția ca la data pensionării să aibă o vechime în calitate de cooperativator de cel puțin 10 ani.

Dat fiind rolul pe care-l au organele agricole, în statut s-a prevăzut (art. 4, alin. 8) că în situațiile în care, prin atribuirea loturilor în folosință s-ar diminua suprafața agricolă din folosință obștească și atunci când urmează a se atribui loturi în folosință de peste 15 ari (operațiune care poate avea loc în zonele de deal și munte, atunci când terenurile sunt situate pe pante mari nemecanizabile, au fertilitate scăzută și prezintă dificultăți pentru cooperativă în a le exploata) se va cere, în prealabil, acordul atât al uniunii județene, cât și al direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară.

Intrucât loturile reprezintă o pondere importantă în realizarea producției agricole în gospodăriile familiale ale cooperativatorilor, s-a prevăzut (art. 4, alin. 9) obligația folosirii acestora în conformitate cu planul de cultură repartizat. În același scop (art. 4, alin. 10), s-a prevăzut că terenurile din cîmp, repartizate ca loturi în folosință personală, să fie organizate în sole speciale, în apropierea satelor, asigurându-se cu plată executarea mecanizată a principalelor lucrări agricole, iar cooperativa, avînd obligația să sprijine persoanele cărora le-a atribuit loturi de teren în folosință cu semințe și material săditor din soiuri selecționate, precum și cu îngrășăminte chimice.

Aria dreptului de proprietate personală al cooperativatorilor (art. 5) s-a extins și asupra sumelor de bani depuse anual în fondul de dezvoltarea economică al cooperativei și a veniturilor obținute pe această cale, prevăzîndu-se că aceste sume constituie parte socială în proprietatea lor, ca și asupra animalelor de producție, în legătură cu care se prevede că: „Cooperatorii pot avea în proprietate personală, pentru nevoi proprii, contractare, achiziții și vânzare la piață, un număr nelimitat de animale de producție, păsări, iepuri de casă, stupi de albine și altele. Este necesar ca fiecare familie de cooperatori (soțul și soția, împreună cu copiii lor necăsătoriți), să crească cel puțin o vacă pentru lapte sau 2—3 capre, 10 oi, un porc, 15 găini ouătoare și 50 pui pentru carne”.

Pe linia sprijinirii cooperativatorilor, s-a prevăzut că cei care contractează animale și produse animaliere la fondul de stat, beneficiază din partea cooperativei de suprafețe de volum și suprafețe de teren pentru producerea furajelor în cultura a doua; contractanților de animale terestre sau de produse animaliere de la acestea, li se atribuie și suprafețe de fînețe pentru recoltare cu plata în natură. Acești cooperatori beneficiază cu prioritate de isla-

zuri comunale, pășuni în păduri, poieni și goluri de pădure și de alte suprafețe de teren pentru pășunat.

La acordarea locurilor de casă s-a prevăzut (art. 6) condiția domiciliului în localitatea respectivă și pentru specialiștii agricoli, la fel ca și pentru celelalte categorii de persoane care pot obține locuri de casă de la cooperativă.

La capitolul III, privind „membrii cooperativei, drepturile și obligațiile lor”, îmbunătățirile aduse extind aria drepturilor cooperativatorilor, fixează mai concret răspunderea acestora, ca de altfel, a tuturor categoriilor de persoane care lucrează în cooperativă, independent de statutul lor juridic.

Cu privire la drepturi, s-a prevăzut (art. 10, lit. d) posibilitatea de a primi o parte din beneficiul obținut de cooperativă și stabilit de adunarea generală în raport cu contribuția adusă la realizarea producției și a beneficiilor. S-a statuat (art. 10, lit. e) dreptul cooperativatorilor de a depune anual sume de bani în fondul de dezvoltare economică al cooperativei, care să constituie parte socială în proprietatea lor.

Reluîndu-se prin statut — cadrul juridic al relațiilor interne dintre cooperativă și cooperatori — reglementările cuprinse în Legea nr. 29/1978, cu privire la părțile sociale ale cooperativatorilor, s-a prevăzut dreptul acestora din urmă la beneficii din partea cooperativei în raport cu suma depusă la fondul de dezvoltare și a beneficiilor obținute de către cooperativă, posibilitatea menținerii acestor părți sociale și după pensionare, modul de restituire și posibilitatea moștenirii lor. Aceleași drepturi și condiții sînt prevăzute și pentru mecanizatorii și specialiștii agricoli care lucrează în cooperativă.

Au fost inserate, de asemenea, (art. 10, lit. g) dreptul la pensie suplimentară, ca un drept statutar, prevăzut înainte doar în Legea nr. 4/1977 — art. 28, ca și pe cel de a primi premii pentru economii de materiale, combustibili, energie și forță de muncă (art. 11), drepturi care înainte de apariția Legii nr. 1/1982 (art. 75), erau reglementate doar pentru persoanele încadrate în muncă pe bază de contract.

În privința îndatoririlor (art. 13, lit. a) s-a prevăzut, pe lângă obligația de executare a lucrărilor de calitate în locurile stabilite și în perioadele optime de timp, și aceea de a realiza nu numai numărul de zile de lucru, ci și volumul de muncă stabilit de adunarea generală, necesar pentru realizarea sarcinilor de plan și respectarea de către fiecare cooperativator a programului de lucrări stabilit.

Mergîndu-se pe linia întăririi ordinii și disciplinei, ca și a răspunderii materiale pentru pagubele cauzate cooperativei (art. 14, alin. 6) s-a prevăzut că toate persoanele care lucrează în cooperativă — cooperatori, mecanizatori, specialiștii agricoli și ceilalți oameni ai muncii, adică cei încadrați cu contract de muncă în temeiul art. 82, alin. 2 din Legea nr. 1/1982, pe ciclul de producție și an calendaristic, ca și cei folosiți ocazional, în temeiul art. 83 din aceeași lege — să răspundă nemijlocit față de aceasta pentru pagubele cauzate. Cum răspunderea materială intervine în cazul pagubelor cauzate cu vinovăție, prin neîndeplinirea sau îndeplinirea în mod necorespunzător a îndatoririlor de serviciu, iar în cazul cooperativatorilor, și a celor statutare, înseamnă că mecanizatorii vor răspunde pe această cale numai pentru pagubele cauzate în calitate de cooperatori

și nu de prepuși ai S.M.A., care răspunde în temeiul contractului economic încheiat cu cooperativa.

Pentru a asigura o mai mare operativitate și efectul pozitiv în același timp, al instituției juridice a răspunderii materiale, s-a prevăzut (art. 14, alin. 8), că obligarea la despăgubiri a tuturor categoriilor de persoane care lucrează în cooperativă se face de către consiliul de conducere. Excepție de la această regulă fac doar membrii consiliului de conducere și cei ai comitetului de revizie care, pentru pagubele aduse cooperativei în această calitate, pot fi obligați la plata despăgubirilor numai de către adunarea generală. În celelalte cazuri sînt supuși regulii generale ca orice cooperativ sau alt om al muncii din cooperativă.

În scopul aceluiași idei (art. 14, alin. 10) s-a prevăzut că luarea la cunoștință despre existența prejudiciului se face la prima întrunire în plen a organului colectiv de conducere — consiliu și adunarea generală — ce are loc după data înregistrării actului constatator de prejudiciu, urmînd ca termenul de 60 de zile, în cadrul căruia se poate dispune obligarea la despăgubiri să curgă de la aceeași dată.

Adunările generale a cooperativelor (art. 33, lit. n) i s-a dat dreptul (asa după cum există și reglementarea prin Legea nr. 5/1978, art. 43, lit. m pentru unitățile socialiste de stat), să aprobă sciderea din gestiune a valorilor materiale lipsă, constatate peste normele legale și trecerea acestora pe costul de producție în cazurile cînd lipsurile nu se datorează cuipet unor persoane, precum și a altor pagube, în condițiile prevăzute de lege.

Printre îmbunătățirile aduse la statut în domeniul răspunderii materiale, se înscris și acelea privind dreptul și obligația, în același timp, a biroului executiv al uniunii județene de a verifica — cenzura — hotărîrile adunării generale cu privire la răspunderea materială, avînd dreptul a le suspenda sau încuvi pe cele adoptate cu nesocotirea prevederilor statutare ori a normelor legale în vigoare. Acest drept — purtînd — al uniunilor, dat în completarea celui de a obliga la despăgubiri, în nume propriu, persoanele din consiliul de conducere al cooperativei, vinovate de neluarea măsurilor de punere în termen de 60 de zile în discuția organelor colective de conducere a faptelor cauzatoare de prejudicii pentru obligarea la despăgubiri, ridică și întărește rolul uniunilor județene în domeniul apărării integralei averii obștești.

Aceste îmbunătățiri au adus după sine schimbări radicale și în competența organelor de jurisdicție care, în rezolvarea contestațiilor la deciziile de imputare se rezumă la comisiile de judecată din cooperative, în cazul valorii imputațiilor de pînă la 5.000 lei, la judecătoria cînd imputația este peste această sumă și la Colegiul de jurisdicție în cazul persoanelor de conducere, cu imputații de peste 20.000 lei.

Prin îmbunătățirile aduse (art. 14, alin. 13) angajamentul de plată, necontestat în termen a fost ridicat la nivel de titlu executor, la fel ca și hotărîrile organelor de conducere, care se comunică celor obligați la despăgubiri prin intermediul deciziei de imputare, semnată de președinte sau un membru al consiliului de conducere.

La capitolul IV, privind „planificarea, organizarea producției și a muncii și retribuirea”, îmbunătățirile aduse vizează elementele noi ale acestor domenii, așa după cum au fost reglementate prin Legea nr. 1/1982, privind retri-

buirea muncii în unitățile agricole cooperatiste. În esență, ele se referă la următoarele aspecte:

— la art. 16, se precizează faptul că C.A.P. este titulară de plan și are răspundere contractuală proprie, buget de venituri și cheltuieli, ca și obligația de a asigura prin plan resursele materiale, financiare și forța de muncă, pentru realizarea producțiilor planificate, în vederea asigurării fondului de stat, consumului alimentar al cooperativelor și pentru celelalte fonduri statutare.

— la art. 17 au fost extinse ramurile de activitate ale cooperativei (în temeiul Legii nr. 29/1978, art. 25, alin. 2) și la activități de industrializare și semiindustrializare, depozitare și desfacere a producției agricole, de mică industrie și artizanat, de construcții și prestări de servicii, creîndu-se astfel cadrul juridic adecvat și pentru aceste activități care se desfășoară alături de producția agricolă vegetală și animală.

— la art. 18 s-a prevăzut posibilitatea folosirii, alături de mijloacele financiare proprii și credite de la stat și avansurile pentru producția marfă contractată, cu precizarea că noile obiective de investiții se pot realiza numai după ce se asigură folosirea integrală a celor existente, ca și obligația de a utiliza, la noile construcții, cu prioritate, materialele locale ieftine și ușor de procurat, precum și reducerea termenului de execuție.

— pentru o mai bună organizare a producției și a întăririi răspunderii în muncă, la art. 19 s-a prevăzut că între șefii formațiilor de muncă și cei ai subunităților de producție, precum și între aceștia din urmă și conducerea cooperativei se încheie angajamente prin care se stabilesc drepturile și obligațiile reciproce, în vederea realizării producțiilor planificate. Angajamentele se aprobă de consiliul de conducere al cooperativei, iar activitatea se desfășoară pe bază de programe de lucru, stabilite pe zile și lucrări. În scopul aceluiași idei și bazat pe Legea nr. 5/1978, la art. 20 s-a prevăzut că șefii de ferme, brigadierii și șefii de sectoare care nu vor fi confirmați în adunarea generală în funcțiile în care au fost aleși, ori se retrage confirmarea, vor fi înlocuiți în cel mult 30 de zile. Prin îmbunătățirile aduse la art. 20 se stabilește cu mai mare exactitate rolul echipei cu caracter permanent, modul de constituire și de activitate al acesteia.

— la art. 21 a fost prevăzut actualul sistem de retribuire care este format din: retribuția de bază, acordarea de beneficii în cadrul planului, beneficii peste plan, spor pentru activitate neîntreruptă în aceeași unitate și în aceeași sectoare de activitate și retribuție în cote procentuale, care se aprobă de adunarea generală la propunerea consiliului unic. O reglementare cu totul deosebită se referă la terenurile izolate, greu accesibile care nu se pot comasa și lucra mecanizat. Acestea, se prevede în statut, ca și în art. 24 din Legea nr. 1/1982, pot fi repartizate cooperativelor pentru a le cultiva pe o perioadă de 3—5 ani, cu retribuția în natură, în proporție de pînă la 50% din producția obținută, cu condiția recuperării în întregime a cheltuielilor efectuate de C.A.P. și realizarea unui beneficiu de cel puțin 5%. Repartizarea acestor terenuri și nivelul retribuției în natură se stabilesc de adunarea generală a cooperativei și se aprobă de uniunea județeană a cooperativei agricole de producție și direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară la propunerea C.U.A.S.C.

— la art. 22 și 23 au fost introduse elemente noi cu privire la constituirea fondului de retribuire al cooperativelor și al celui de participare la beneficii în bani și în natură, ca și posibilitatea cooperativelor pensionați de a lucra în cooperativă și a beneficia de retribuire în natură, acordarea de produse pentru alimentarea cooperativelor cu situații deosebite, cât și alte probleme de retribuire, corespunzător cu prevederile Legii retribuirii.

— la art. 24 s-a dat o nouă reglementare venitului garantat în sensul că cooperativelor din fermele, brigăzile, sectoarele și echipele care își îndeplinesc toate sarcinile ce le revin, execută lucrările în bune condiții și realizează producția fizică angajată, cu respectarea cheltuielilor aferente acestora, li se garantează retribuirea de bază și participarea la beneficii, prevăzute în plan.

— prin introducerea obligației, pentru personalul TESA, de a efectua un anumit volum de muncă în activitatea productivă la art. 25 s-a inserat și faptul că retribuirea acestuia este condiționată de efectuarea aceluși volum, așa după cum a fost stabilit de adunarea generală în limitele prevăzute de lege, limite care sînt în raport cu mărimea și complexitatea unității și volumul de muncă stabilit pentru cooperativă care lucrează nemijlocit în producție.

La capitolul V, privind repartizarea producției, utilizarea mijloacelor materiale și bănești și constituirea beneficiilor și a fondurilor, îmbunătățirile aduse sînt în strictă concordanță cu prevederile Legii nr. 29/1978 privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor și ale Legii nr. 1/1982. În baza acestor legi, statutul dă o nouă reglementare repartizării producției fizice, cheltuielilor materiale, producției nete, constituirea și repartizarea beneficiilor, formarea și destinația fondurilor.

La art. 27 se prevede că producția fizică planificată se repartizează în următoarea ordine:

- plata în natură pentru lucrările executate de stațiunile pentru mecanizarea agriculturii;
- restituirea împrumuturilor primite în natură;
- constituirea fondului de semințe;
- livrarea cantităților contractate la fondul de stat;
- constituirea fondului de retribuire în natură;
- constituirea fondului de furaje, în cantitățile necesare, atât pentru complexele zootehnice, la care este asociată cooperativa, cât și pentru fermele gospodărești proprii;
- constituirea fondului de rezervă pentru consumul alimentară și pentru furaje;
- constituirea fondului de ajutor în natură, pentru pensionari și alte persoane inapte de muncă;
- constituirea fondului de participare la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor în natură.

După ce se arată că cooperativa agricolă asigură furajele de volum necesare — conform normelor — atât pentru nevoile proprii, cât și pentru cooperativii care dețin animale, precum și o rezervă care să ajungă la 25—30% din necesarul anual de consum, se prevede că producția fizică obținută peste plan la grâu, porumb, orz, cartofi și fasole boabe se repartizează pentru: livrare la fondul de stat, rezervă alimentară și de furaje pentru retribuirea suplimentară în natură a cooperativelor și celorlalți oameni ai muncii, sub forma participării la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor obținute peste plan, în proporțiile stabilite prin lege.

S-au prevăzut în mod restrictiv cheltuielile materiale ce pot fi efectuate de către cooperativă, care se circumscriu la:

- semințele și materialul de plantat;
- furajele consumate de animale și așternutul;
- plata lucrărilor efectuate de S.M.A. pentru producția anuală curentă;
- îngrășămintele chimice și naturale, insecto-fungicidele și erbicidele aplicate;
- amortizarea fondurilor fixe aferentă anului respectiv;
- medicamentele și materialul biologic;
- alte cheltuieli materiale și gospodărești;

În legătură cu producția netă, s-a prevăzut că aceasta constituie sursa principală a dezvoltării proprietății obștești și a ridicării nivelului de viață al cooperativelor. Producția netă reprezintă valoarea nou creată și se determină ca diferență între producția globală și cheltuielile materiale aferente. Statutul prevede că producția, netă, la care se adaugă dobinzile și alte venituri încasate, se repartizează, așa după cum se prevede și în Legea nr. 29/1978, art. 28, pentru:

- retribuirea muncii;
- contribuția la fondul de pensii și asigurări sociale, în raport cu producția și veniturile obținute de cooperativă, calculată în condițiile prevăzute de lege;
- impozite pe terenuri, pe fondul de retribuire și pe veniturile din activitățile industriale;
- prime de asigurare;
- fondul de ajutor;
- cheltuieli cu pregătirea cadrelor și practica în producție;
- contribuția bănească pentru efectuarea unor lucrări de interes obștesc, potrivit legii;
- eventualele pierderi neimputabile neacoperite din anii precedenți;
- alte cheltuieli prevăzute de lege.

După enunțarea definiției beneficiului, potrivit căreia, el exprimă, în mod sintetic, rezultatul activității economice a cooperativei și a precizării că el se constituie după repartizarea din producția netă a cheltuielilor menționate mai sus, în statut se prevede că acesta se repartizează în mod diferit, după cum a fost obținut, în cadrul planului și peste plan, și anume:

- Beneficiul planificat se prevede a fi repartizat pentru:
- fondul de dezvoltare economică, cel puțin 70%, care reprezintă 18% din producția netă;
  - fondul mijloacelor circulante, pînă la 5%;
  - fondul social, cultural și sportiv, pînă la 1%;
  - fondul de rezervă alimentară și de furaje și cereale, pînă la 7%;
  - fondul intercooperatist de întraajutorare, pînă la 2%;
  - fondul de participare la beneficii a cooperativelor și al celorlalți oameni ai muncii, la realizarea producției și a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, pînă la 15%;
  - din beneficiul obținut în cadrul planului se constituie, de asemenea, fondul de participare la beneficii pentru partea socială constituită din depunerile în bani la fondul de dezvoltare al cooperativei.

Beneficiul realizat peste plan se prevede a fi repartizat pentru:

- fondul de dezvoltare economică — 25% ;
- suplimentarea fondului de participare a cooperatorilor și a celorlalți oameni ai muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor — 50% ;
- fondul de rezervă alimentară și furaje, în cereale, cartofi și alte produse — 22% ;
- fondul social-cultural și sportiv — 3%.

La secțiunea cu privire la constituirea și destinația fondurilor, îmbunătățirile aduse sînt materializate în următoarele reglementări, preluate din Legea nr. 29/1978 :

a) Cu privire la fondul de dezvoltare economică, care se constituie din beneficii, se prevede că se mai adaugă sumele pentru amortizarea fondurilor fixe ; depunerile în bani, ca parte socială, ale cooperatorilor, precum și ale mecanizatorilor și specialiștilor care lucrează în cooperativă, care nu pot depăși 50% din valoarea proprietății obștești, precum și alte sume din surse prevăzute de lege. Statutul prevede că acest fond poate fi folosit pentru :

- realizarea investițiilor, inclusiv plata în natură și bani a forțelor de muncă folosite pentru acestea ;
- rambursarea creditelor pentru investiții și a dobânzilor aferente ;
- restituirea din depunerile în bani, ca parte socială, ale cooperatorilor, mecanizatorilor și specialiștilor, potrivit legii ;

— contribuția la fondul social al asociațiilor economice intercooperatiste și a celor constituite cu unități de stat și ale cooperăției de producție, achiziția și desfacerea a mărfurilor, cu precizarea că sumele depuse pentru fondul de dezvoltare pot fi folosite cu aprobarea adunării generale, numai pentru investiții productive, aducătoare de beneficii.

b) Cu privire la constituirea fondului mijloacelor circulante din beneficiu și alte surse legale, se prevede că acesta se utilizează pentru constituirea stocurilor normale de materii prime, materiale, semințe și material de plantat, îngrășăminte chimice, furaje, animale tinere și la îngrășat și alte elemente de natura mijloacelor circulante, precum și pentru acoperirea cheltuielilor aferente producției ne terminate.

c) Cu privire la fondul social-cultural și sportiv constituit din beneficiu se prevede că se adaugă și sumele încasate din manifestările culturale-artistice și sportive și alte surse legale, ca și a faptului că se folosește pentru finanțarea cheltuielilor necesare desfășurării acțiunilor din acest domeniu de activitate.

d) Cu privire la fondul de rezervă alimentară și de furaje, se prevede că se constituie în natură, în scopul ajutorării cooperatorilor și pentru crearea unei rezerve de furaje care să fie utilizate în caz de calamități naturale și recolte slabe și se folosește potrivit hotărîrii adunării generale a cooperatorilor.

e) La fondul intercooperatist de întraajutorare se prevede că se constituie în cereale și în bani. Acest fond se administrează de uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție și este destinat pentru sprijinirea cooperativelor agricole de producție cu greutăți economice temporare, sub formă de împrumut ;

f) La fondul de participare a cooperatorilor și celorlalți oameni ai muncii la realizarea producțiilor, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, se prevede că se repartizează

în raport cu contribuția adusă la realizarea producției și a beneficiilor ;

g) Cu privire la fondul de participare la beneficii a cooperatorilor, mecanizatorilor și specialiștilor pentru sumele depuse la fondul de dezvoltare economică a cooperativelor, se prevede că acesta se constituie din beneficiul anual realizat, în limita unei cote stabilită de adunarea generală, care să asigure deponenților un venit anual de 6%, calculat în funcție de mărimea totală a sumei depuse și perioada scursă de la depunere. În cazul depășirii beneficiului planificat, venitul anual poate fi aprobat de adunarea generală între 6 și 8%. În situația în care nu se realizează beneficiul planificat, se garantează un venit anual de 5%, calculat în raport de suma depusă la partea socială.

La capitolul VI, privind „organele de conducere și de revizii ale cooperativei”, îmbunătățirile aduse sînt de natură a întări rolul și răspunderea acestora în realizarea sarcinilor și atribuțiilor ce le au, dezvoltarea și adîncirea muncii și conducerii colective.

În contextul acestor idei se înscriu și îmbunătățirile aduse (art. 33) cu privire la atribuțiile adunării generale în domeniile economico-financiar, alegerea persoanelor în organele de conducere care se poate face numai din rîndul celor mai bune cadre care lucrează în cooperativă, evidențiate și apreciate pentru munca depusă, experiența ce o au, calitățile organizatorice și moral-politice, atribuirea și retragerea loturilor, realizarea, în general, a actului de conducere.

La art. 34 s-a precizat competența pe funcțiuni a consiliului de conducere, care să asigure o mai bună reprezentare și funcționare pentru realizarea sarcinilor de conducere între adunările generale, iar președintele și ceilalți membri ai consiliului de conducere, aleși de adunarea generală, vor fi confirmați în viitor, de comitetul executiv al consiliului popular județean, cu avizul uniunii județene a cooperativelor agricole de producție.

Atribuțiile consiliului au fost completate cu probleme de ordin organizatoric, social și economic, dîndu-i-se în atribuții și pe acelea de a desemna din rîndurile sale, membrii biroului executiv, în limita numărului stabilit de adunarea generală, analizarea modului de rezolvare a cererilor și scrisorilor, ca și a modului de realizarea a condițiilor de muncă și de viață ale cooperatorilor.

Pentru activitatea curentă a cooperativei și întărirea spiritului colectiv în munca executivă, ca și în cea de decizie, (art. 37) s-a instituit biroul executiv al consiliului de conducere, compus din 5—11 membri, alcătuit din președintele și vicepreședintele cooperativei agricole de producție, inginerul șef, contabilul șef, șeful de ferme, brigăzi, sectoare și alte cadre din rîndul membrilor consiliului de conducere cu muncă de răspundere în cooperativă. Numărul membrilor biroului executiv se stabilește de adunarea generală a cooperatorilor, iar componența nominală a acestuia, de către consiliul de conducere al cooperativei agricole de producție.

Președintele biroului executiv este președintele cooperativei agricole de producție.

Sarcinile biroului (art. 38) sînt de natură executivă și se circumscriu la următoarele activități :

— organizează activitatea curentă pentru îndeplinirea sarcinilor de plan și a bugetului de venituri și cheltuieli;

— ia măsuri pentru folosirea deplină a mijloacelor de producție și a forței de muncă;

— analizează și ia măsuri pentru valorificarea eficientă a produselor, pe baza contractelor încheiate;

— urmărește operativ realizarea investițiilor și intrarea obiectivelor în funcțiune la termenele prevăzute;

— urmărește și ia măsuri de asigurare a bazei materiale necesară subunităților de producție pentru realizarea sarcinilor de plan;

— ia măsuri pentru a se crea condiții cooperativelor să efectueze volumul de muncă stabilit de adunarea generală;

— organizează ținerea evidenței mijloacelor de producție, a muncii efectuate, a veniturilor și cheltuielilor în toate ramurile de activitate ale cooperativei agricole de producție și asigură respectarea corelațiilor între acestea;

— rezolvă problemele sociale și de muncă ale cooperativelor și asigură întocmirea dosarelor de pensionare ale acestora;

— cercetează și rezolvă operativ cererile și sesizările cooperativelor privind problemele din competența sa, comunicându-le soluțiile și măsurile luate;

— ia măsuri operative pentru aplicarea normelor de tehnică securității muncii și a pazii contra incendiilor;

— exercită orice alte atribuții care rezultă din statut și legi, precum și sarcinile stabilite de consiliul de conducere și adunarea generală.

Biroul executiv adoptă hotărâri cu majoritate de voturi din numărul membrilor.

Constituirea biroului executiv nu diminuează rolul și sarcinile președintelui și a celorlalte cadre cu muncă de răspundere din cooperativă, ci, dimpotrivă. Sînt semnificative în acest sens îmbunătățirile aduse la art. 40, privind răspunderea inginerului șef, a contabilului șef și a celorlalți specialiști, față de adunarea generală și consiliul de conducere, răspunderi care de acum sînt concretizate în legătură cu sarcinile de producție și economice, livrarea în fondul de stat, precum și pentru pagubele materiale aduse cooperativei din vina lor și în legătură cu munca lor.

B. STATUTUL ASOCIAȚIEI ECONOMICE INTERCOOPERATISTE

La acest statut, îmbunătățirile vizează, în principal, obiectul asocierii, perfecționarea sistemului organelor de conducere și activitatea economico-financiară.

La **capitolul I**, privind scopul asociației (art. 5) prin îmbunătățirile aduse se precizează, în mod sintetic, faptul că asociația economică intercooperatistă se constituie ca întreprindere economică pentru construirea de complexe marl zootehnice, sere și solarii, înființarea de noi plantații pomice și viticole, proprietate a cooperativei agricole de producție, pentru depozitarea, prelucrarea și valorificarea produselor agroalimentare, efectuarea de construcții, activități industriale și prestări de servicii.

Prin același articol s-a precizat că în cadrul consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist, se constituie, de regulă, o singură asociație economică intercooperatistă cu același profil.

La art. 7 s-a precizat faptul că cooperativele asociate participă la constituirea fondului social al asociației, cu suprafețe de teren pentru amplasarea noilor capacități de producție zootehnice și înființarea de noi plantații viticole și pomice, cu suprafețe de teren destinate producerii legumelor și răsadurilor în sere și solarii, precum și cele destinate producerii furajelor de volum pentru asociațiile economice intercooperatiste zootehnice, iar extinderea capacităților de producție ale asociației să se poată face pe bază de documentație tehnico-economică la propunerea consiliului unic, cu avizul direcției agricole județene și unității județene a C.A.P., cu aprobarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Uniunii Naționale a C.A.P. și Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară.

Mergînd pe linia întăririi răspunderii, la art. 8 s-a prevăzut că asociația este titulară de plan și are răspundere contractuală proprie, fiind obligată să asigure realizarea sarcinilor de producție și de livrare la fondul de stat, în condițiile prevăzute de lege.

La art. 9 s-a precizat faptul că suprafețele de teren aduse de către cooperative în asociație se evaluează de către o comisie desemnată de biroul executiv al consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist, iar valoarea astfel stabilită reprezintă părți sociale ale unităților asociate. Aceste terenuri rămîn în proprietatea cooperativei asociate.

II. — **La capitolul II**, cu privire la funcționarea și conducerea asociației, îmbunătățirile aduse sînt în evidență principiul autoconducerii și autogestiei economico-financiare, perfecționarea organizării producției și a muncii, și a retribuției, constituirea și funcționarea organelor de conducere.

În contextul acestor idei, la art. 11 s-a prevăzut că asociația se organizează și își desfășoară activitatea pe principiile autoconducerii și autogestiei economico-financiare, pe baza planului de dezvoltare în perspectivă, a planului anual de producție și a bugetului de venituri și cheltuieli, prin gospodărirea cu maximă eficiență a mijloacelor materiale și financiare de care dispune, acoperirea cheltuielilor din veniturile proprii, realizarea de beneficii în condițiile prevăzute de lege, iar la art. 12 s-a precizat faptul că asociația poate desface prin asociațiile de valorificare sau direct către populație, în condițiile legii, legume, fructe și struguri de masă din producția obținută.

În domeniul organizării muncii s-a scos în evidență rolul echipei, prevăzîndu-se că mărimea acesteia se stabilește de consiliul oamenilor muncii, în funcție de profilul de activitate al acestora și de condițiile specifice în care lucrează, în limitele stabilite de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Echipa este condusă de un șef de echipă desemnat de consiliul oamenilor muncii al asociației economice intercooperatiste.

Echipa ia în primire, de la șeful de fermă, suprafața de teren sau efectivele de animale, după caz, cu adăposturile și celelalte mijloace necesare executării lucrărilor și realizării producției.

Obligațiile principale și răspunderile ce revin echipei, fermei și sectorului se înscriu într-un angajament încheiat între șeful de fermă, respectiv de sector și șeful de echipă și se aprobă de consiliul oamenilor muncii al asociației. Angajamentul se semnează de toți membrii echipei.

La art. 13 s-a prevăzut că drepturile de retribuire în asociațiile economice intercooperatiste se stabilesc pe baza retribuției și tarifelor de plată în bani sau în bani și natură, în condițiile prevăzute de lege pentru cooperativele agricole de producție și în funcție de producția obținută, de veniturile și beneficiile realizate, astfel încât în fiecare unitate să se asigure autogestiunea și autofinanțarea.

În legătură cu drepturile de retribuire în natură, s-a prevăzut că acestea se acordă de cooperativele asociate, în limitele și în condițiile stabilite pentru cooperatori.

Nivelul drepturilor de retribuire ale cooperabililor din asociațiile economice intercooperatiste cu profil zootehnic, care execută același volum de lucrări și realizează aceleași producții ca cele prevăzute pentru întreprinderile agricole de stat, s-a prevăzut a se stabili potrivit prevederilor Legii nr. 57/1974, aplicabile acestor întreprinderi, de grad și profil similar, iar ale cooperabililor din asociațiile cu alt profil decât cel agrozootehnic se stabilesc potrivit prevederilor Legii nr. 57/1974, aplicabile unităților economice de stat sau ale cooperativei meșteșugărești, de grad și profil similar, dacă execută același volum de lucrări și realizează aceeași producție.

La art. 15 s-a prevăzut sistemul organelor de conducere colectivă ale asociației, format din: consiliul asociației, adunarea generală a oamenilor muncii, consiliul oamenilor muncii și biroul executiv al consiliului oamenilor muncii.

La art. 17 privind consiliul asociației, care înlocuiește fosta adunare generală și care este format din președintele, inginerul șef și contabilul șef din fiecare cooperativă asociată, precum și din doi—trei cooperabili fruntași, aleși de adunările generale ale acestor cooperative, au fost completate atribuțiile cu elemente noi, de ordin funcțional și economic. Ca urmare, alături de celelalte atribuțiuni, consiliul hotărăște, cu avizul direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară și al unității județene a cooperativei agricole de producție, încadrarea în muncă, transferul și desținerarea contractului de muncă directorului, inginerului șef și contabilului șef al asociației, precum și specialiștilor din consiliul oamenilor muncii; desemnează la propunerea adunării generale a oamenilor muncii, ca membri în consiliul oamenilor muncii, cadre cu funcții de răspundere: inginerul șef și contabilul șef, președinta comisiei de femei, șefii ai unor compartimente de muncă, precum și alți specialiști din cadrul asociației; deține contractul de muncă, stabilește răspunderea disciplinară și materială a persoanelor desemnate în consiliul oamenilor muncii și aprobă solidarea din gestiune a lipurilor de valori materiale constatate peste normele legale și trecerea acestora pe costurile de producție, fiind lipsurile nu se datoresc culpei unei persoane fizice, precum și altor pagube, în condițiile prevăzute de dispozițiile legale.

Prin art. 20 au fost aduse noi atribuții adunării generale a oamenilor muncii, în sensul că acest organ dezbate planurile de producție cincinale și anuale și bugetele de venituri și cheltuieli, precum și măsurile ce se impun în vederea mobilizării depline a rezervelor interne, creșterii productivității muncii și eficienței economice a întregii activități; aprobă angajamentele privind depășirea indicatorilor de plan și măsurile tehnico-organizatorice necesare pentru îndeplinirea lor; dezbate periodic realizările obți-

nute și stabilește măsurile ce urmează a se lua pentru îndeplinirea planului de producție și a bugetului de venituri și cheltuieli; repartizează fondul de participare a cooperabililor și a celorlalți oameni ai muncii la beneficii, în raport cu contribuția adusă și cu vechimea în unitate; aprobă numărul de membri în consiliul oamenilor muncii, în biroul executiv al acestuia, precum și numărul de reprezentanți ai cooperabililor și celorlalți oameni ai muncii în consiliu; alege reprezentanți din rândul cooperabililor și al celorlalți oameni ai muncii care să facă parte din consiliul oamenilor muncii și hotărăște revocarea celor care nu au desfășurat o activitate corespunzătoare; desemnează persoanele care vor îndeplini funcțiile de președinte și prim-vicepreședinte în consiliul oamenilor muncii și alege un reprezentant al cooperabililor care lucrează direct în producție, în funcția de vicepreședinte al consiliului oamenilor muncii.

Dată fiind importanța atribuțiilor pe care le are acest organ, în același articol s-a prevăzut că adunarea generală a oamenilor muncii este legal constituită dacă sînt prezenți cel puțin două-treimi din numărul cooperabililor și celorlalți oameni ai muncii care compun adunarea generală.

Mergînd pe linia adîncirii democrației cooperatiste, prin art. 21 a fost mărit numărul persoanelor care constituie consiliul oamenilor muncii pînă la 35, față de 15 existenți în trecut, iar atribuțiile au fost sporite cu elemente noi, de ordin economico-financiar și organizatoric.

Cu privire la componența consiliului oamenilor muncii, s-a prevăzut ca acesta să fie format dintr-un președinte, în persoana secretarului organizației de partid pe asociație, prim-vicepreședinte funcție în care să fie desemnat directorul asociației, iar în funcție de vicepreședinți să fie aleși, un reprezentant al oamenilor muncii, care lucrează direct în producție, secretarul organizației Uniunii Tineretului Comunist și președinta comisiei de femei din asociație. Din rândul membrilor consiliului, s-a prevăzut să facă parte inginerul șef și contabilul șef, conductorii ai celor mai importante compartimente și subunități de producție, desemnați de consiliul asociației, precum și 2—17 oameni ai muncii aleși de adunarea generală.

Dată fiind componența, rolul și locul acestui organ, în cadrul asociației, la art. 22 s-a prevăzut că consiliul oamenilor muncii asigură îndeplinirea hotărîrilor consiliului asociației, ale adunării generale a oamenilor muncii și celelalte obligații legale; răspunde de buna gospodărire și folosirea, potrivit legii, a întregii suprafețe de teren, de dezvoltarea și sporirea continuă a producției, aplicarea riguroasă a normelor prevăzute de tehnologii, folosirea judicioasă a tuturor mijloacelor materiale și financiare, astfel încît să se realizeze toate sarcinile de plan și să se obțină o eficiență maximă a activității asociației.

În scopul realizării acestor sarcini, a fost lărgită și gama atribuțiilor, prevăzîndu-se că consiliul oamenilor muncii elaborează și supune dezbaterii adunării generale a oamenilor muncii și aprobării consiliului asociației, proiectul planului de producție anual și cincinal și bugetul de venituri și cheltuieli; stabilește măsuri tehnico-organizatorice și asigură aplicarea lor în vederea realizării planului de producție și a bugetului de venituri și cheltuieli, mobilizează rezervele interne și ia măsuri pentru valorificarea superioară a potențialului economic al asociației, cu obligația

de a prezenta consiliului asociației și adunării generale a oamenilor muncii dări de seamă asupra activității economico-financiare, stabilind măsuri pentru realizarea integrală a indicatorilor de plan și bugetului de venituri și cheltuieli.

Tot ca atribuții noi se înscriu și acelea cu privire la rezolvarea problemelor sociale și de muncă ale personalului muncitor, asigurarea întocmirii dosarelor de pensionare ale acestuia și luarea măsurilor pentru cunoașterea și aplicarea legilor, a hotărârilor de partid și de stat, asigurând în același timp condițiile materiale necesare ridicării nivelului conștiinței socialiste, în scopul dezvoltării unei atitudini înaintate față de muncă și avutul obștesc.

Prin art. 23 și 24 s-a statuat existența biroului executiv, componența și atribuțiile acestui organ, care asigură aplicarea principiului muncii colective și în activitatea curentă și operativă a asociației.

Componența acestui organ s-a prevăzut să fie formată din 3—11 persoane, în numărul exact stabilit de adunarea generală a oamenilor muncii, iar din el să facă parte directorul asociației, ca președinte al biroului, inginerul șef, contabilul șef și alte cadre de conducere și specialiști, desemnați dintre membrii consiliului oamenilor muncii.

Atribuțiile prevăzute în art. 24 vizează activitatea de conducere curentă și care, în esență, se referă la următoarele aspecte:

— organizează și urmărește îndeplinirea sarcinilor de plan și a bugetului de venituri și cheltuieli; stabilește măsuri pentru folosirea deplină a capacităților de producție, utilizarea rațională a forței de muncă și a timpului de lucru;

— ia măsuri pentru încheierea la timp a contractelor economice și respectarea disciplinei contractuale;

— ia măsuri pentru aprovizionarea cu materii prime și materiale, animale, furaje etc.;

— încadrează, aprobă transferul, desface contractul de muncă, aplică sancțiuni disciplinare și obligă la plata despăgubirilor personalul de execuție și aplică sancțiunile prevăzute la lit. a, b, c, d și f din Statutul C.A.P. membrilor cooperativelor asociate, care lucrează în asociație, pentru abaterile de la disciplina muncii.

Atribuțiile acestui organ nu sînt limitative pentru că la art. 24, lit. b se prevede că el îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut și legi, ca și sarcinile stabilite de consiliul oamenilor muncii.

Înființarea acestui organ executiv nu slăbește cu nimic rolul, poziția și sarcinile directorului asociației, ba dimpotrivă, le întărește. Sînt edificatoare în această privință, prevederile art. 25 din statut, în care se prevede că angajarea cheltuielilor materiale și bănești se face numai de către directorul și contabilul șef al asociației, în limitele stabilite de consiliul asociației, iar directorul și contabilul șef răspund de respectarea disciplinei de plan contractuale și financiare, de luarea măsurilor pentru asigurarea integrității avutului obștesc, dezvoltarea și gospodărirea eficientă a bunurilor asociației.

Îmbunătățirile aduse în domeniul activității economico-financiare ale asociației sînt reflectate cu pregnanță în art. 27, cu privire la formarea și repartizarea beneficiului. În acest articol se prevede că beneficiul rezultat din activitatea asociației se determină ca diferență între încasărilor din valorificarea producției obținute, prestări de servicii, alte

venituri și cheltuielile de producție aferente, precum și cheltuielile care se suportă direct din rezultatele financiare; cheltuielile cu pregătirea cadrelor și practica în producție; contribuția bănească pentru efectuarea unor lucrări de interes obștesc, potrivit legii; cotizația la Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, calculată în cotă de 1% din producția netă; alte cheltuieli prevăzute de lege.

În urma acestei precizări privind modul de determinare a beneficiului, se reglementează modul de repartizare, după cum acesta este realizat în cadrul planului sau peste plan.

Beneficiul prevăzut în bugetul de venituri și cheltuieli se repartizează pentru:

a) cooperativele asociate, proporțional cu partea socială a fiecăreia, cel puțin 65%, care se folosește pentru restituirile creditorilor de investiții, completarea veniturilor proprii ale cooperativelor;

b) fondul de dezvoltare economică a asociației, cel puțin 20%;

c) fondul mijloacelor circulante ale asociației, pînă la 5%;

d) fondul social-cultural și sportiv al asociației, pînă la 1%;

e) fondul de rezervă al asociației, pînă la 2%;

f) fondul intercooperatist de întraajutorare, pînă la 2%;

g) fondul de participare la beneficii a operatorilor și celorlalți oameni ai muncii din asociație, pînă la 5%.

Beneficiul realizat peste plan se repartizează pentru:

a) completarea veniturilor în bani ale cooperativelor asociate — 45%;

b) fondul de dezvoltare economică a asociației — 20%;

c) fondul mijloacelor circulante ale asociației — 7%;

d) suplimentarea fondului de participare la beneficii a operatorilor și celorlalți oameni ai muncii din asociație, 25%;

e) fondul social-cultural și sportiv al asociației, 3%.

În finalul acestui articol se prevede că, în caz de neîndeplinire, fondurile constituite din beneficiu se repartizează pentru anul următor, cu aceleași destinații.

C. STATUTUL COOPERĂRII ȘI ASOCIERII C.A.P. CU UNITĂȚI DE STAT SAU ALE COOPERĂȚII DE PRODUCȚIE, ACHIZIȚII ȘI DESFACEREA MĂRFURILOR

La acest statut, îmbunătățirile vizează, în principal, unele aspecte de ordin constitutiv, organizarea și funcționarea acțiunilor de cooperare și de asociere, contribuția părților cooperante, drepturile operatorilor care lucrează în asociații, organizarea și funcționarea organelor de conducere, constituirea și repartizarea beneficiilor.

La capitolul I, privind scopul cooperării și asocierii, prin îmbunătățirile aduse, se definește scopul, precizîndu-se că acțiunile de cooperare și asociere au drept scop generalizarea, în mod organizat, a experienței înaintate în domeniul producției agricole, prin amplasarea mai bună a culturilor în cadrul unor asolamente, crearea unor sectoare unice în domeniul pomiculturii, viticulturii, legumiculturii, ameliorării și exploatării pășunilor și fînețelor naturale, așezarea mai judicioasă a creșterii diferitelor specii de animale, concentrarea și integrarea producției agricole și specializarea unităților, introducerea tehnologiilor moderne și, pe această bază, creșterea producției și sporirea eficienței

economice a activității, în condiții reciproc avantajoase; aceste acțiuni contribuie la dezvoltarea unitară a activității de prelucrare, industrializare și valorificare superioară a producției agricole, la dezvoltarea industriei mici, a activității de construcții și prestări de servicii, paralel cu consolidarea economică și organizatorică a fiecărei unități.

La capitolul II, privind organizarea și desfășurarea acțiunilor de cooperare, la art. 2, s-a prevăzut, așa după cum s-a stabilit prin Decretul nr. 4/1982, că cooperarea constă în organizarea unor acțiuni de producție, prestări de servicii, economice și tehnice între unități agricole cooperatiste, precum și între acestea și unități de stat sau ale cooperației de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor, de pe raza consiliului unic agroindustrial sau din afara acestuia.

În același articol se prevede că în producția vegetală, suprafețele cuprinse în acțiunea de cooperare se dau în răspundere, în vederea executării tuturor lucrărilor și obținerii producției planificate, unității care deține suprafața cea mai mare de teren sau altei unități, care are cele mai bune condiții de organizare a producției și de exploatare a terenurilor, stabilită de consiliul unic agroindustrial de stat și cooperatist.

La art. 3, în temeiul decretului menționat, se precizează faptul că în cadrul activității de cooperare, respectiv de administrare directă asupra mijloacelor de producție angajate în activitatea ce se realizează în comun, ele își organizează și corelează reciproc activitatea, pe baza planului de producție și bugetului de venituri și cheltuieli și răspund de buna gospodărire și folosire a întregii suprafețe de teren, de dezvoltarea și sporirea continuă a producției, aplicarea riguroasă a normelor prevăzute în tehnologii, folosirea judicioasă a tuturor mijloacelor materiale și financiare, iar la art. 7 s-a introdus un alineat nou, prin care se precizează că cheltuielile necesare efectuării lucrărilor pe sole și celelalte suprafețe cuprinse în acțiunea de cooperare se suportă de către fiecare unitate, în raport cu suprafața deținută, potrivit legii, iar drept urmare, în art. 8 s-a prevăzut că în sectorul vegetal, producția obținută se împarte proporțional cu suprafața de teren deținută de fiecare unitate, în raport cu producția medie realizată pe întreaga suprafață.

La capitolul III, privind constituirea și funcționarea asociațiilor, îmbunătățirile aduse încep prin a preciza că asociația se constituie pentru: construirea de complexe mari zootehnice, sere și solarii; înființarea de plantații pomicole și viticole; depozitarea, prelucrarea și valorificarea produselor agricole de construcții, activități industriale și prestări de servicii, cu precizarea la art. 17, că extinderea și modernizarea capacităților de producție ale asociațiilor economice dintre cooperativele agricole de producție și unitățile de stat sau ale cooperației de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor, se fac cu aprobarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Uniunii Naționale a Cooperativelelor Agricole de Producție, Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară și, după caz, a ministerului de profil sau a Uniunii Centrale a Cooperativelelor de Producție, Achiziții și Desfacerea Mărfurilor, pe baza aprobării organelor de conducere colectivă ale unităților asociate și se includ în planul național unic de dezvoltare economico-socială.

Dată fiind natura acestor asociații în care forța de muncă se asigură potrivit Legii nr. 1/1982, pe bază de contract de către cooperativele asociate, la art. 18 s-a introdus un alineat nou, în care se prevede, în mod expres, că cooperatorii care lucrează în asociație, cu aprobarea adunării generale, beneficiază de toate drepturile prevăzute în statutul C.A.P., potrivit legii. Pentru munca prestată de cooperatori, asociația virează, lunar, cooperativele agricole de producție, drepturile de retribuție, impozitul și contribuția pentru asigurări sociale aferente, cota parte din cheltuielile comune și generale, precum și o cotă-parte din beneficiu, calculată la suma totală a acestor cheltuieli.

Consiliul asociației, în temeiul Legii nr. 5/1978, prin art. 23, a căpătat unele atribuțiuni în plus față de cele avute anterior. Astfel, el hotărăște, cu avizul direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară și al uniunii județene a cooperativelelor agricole de producție, încadrarea în muncă a directorului, inginerului șef și contabilului șef al asociației; desface contractele de muncă ale acestora și stabilește răspunderea lor disciplinară și materială; desemnează, la propunerea adunării generale a oamenilor muncii, ca membri în consiliul oamenilor muncii, cadre cu funcții de răspundere: inginerul șef și contabilul șef, președintele comisiei de femei, șefii ai unor compartimente de muncă, precum și alți specialiști din cadrul asociației și aprobă volumul cheltuielilor ce se pot face pe seama costurilor de producție; aprobă scăderea din gestiune a lipsurilor de valori materiale constatate peste normele legale și trecerea acestora pe costurile de producție, fiind lipsurile nu se dătorăsc culpei unei persoane fizice, precum și altor pagube, în condițiile prevăzute de dispozițiile legale.

Adunarea generală a oamenilor muncii, reglementată prin art. 24, a căpătat, de asemenea, în baza Legii nr. 5/1978, unele atribuții pe care nu le avea în vechea reglementare. Astfel, la acest organ s-a prevăzut ca elemente noi, dreptul de a analiza mersul îndeplinirii planului, a angajamentelor și prevederilor din contractul colectiv de muncă și să stabilească măsuri pentru realizarea acestora; repartizează fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, în raport cu contribuția adusă și cu vechimea în unitate; aprobă numărul de membri în consiliul oamenilor muncii și în biroul executiv al acestuia, precum și numărul de reprezentanți ai oamenilor muncii în consiliu; alege reprezentanții oamenilor muncii care fac parte din consiliul oamenilor muncii și hotărăște revocarea celor care nu au desfășurat o activitate corespunzătoare; desemnează persoanele care vor îndeplini funcțiile de președinte, prim-vicepreședinte și vicepreședinte în consiliul oamenilor muncii; alege un reprezentant al oamenilor muncii care lucrează direct în producție, în funcția de vicepreședinte al consiliului oamenilor muncii.

În același articol, s-a prevăzut și faptul că adunarea generală a oamenilor muncii este valabil constituită dacă sînt prezenți cel puțin două-treimi din numărul personalului muncitor din asociație.

În baza Legii nr. 5/1978, prin art. 25 s-a mărit numărul membrilor în consiliul oamenilor muncii de la 9—15 la 5—35 și s-au prevăzut categoriile de persoane care-l compun. Astfel, consiliul oamenilor muncii este format din: președinte, funcție în care este desemnat secretarul orga-

nizației de partid pe asociație; prim-vicepreședinte, funcție în care este desemnat directorul asociației; vicepreședinți: președintele comitetului sindicatului, un reprezentant al oamenilor muncii care lucrează direct în producție, secretarul organizației; Uniunii Tineretului Comunist din asociație și președinta comisiei de femei din unitate, iar ca membri: directorul adjunct sau după caz, inginerul șef și contabilul șef, șefii unor compartimente de muncă și ai celor mai importante subunități de producție, precum și 2—17 oameni ai muncii, aleși de adunarea generală.

Prin același articol au fost aduse îmbunătățiri și în documentul atribuțiilor acestui organ. Astfel s-a prevăzut că consiliul oamenilor muncii aduce la îndeplinire hotărârile consiliului asociației și ale adunării generale a oamenilor muncii, răspunde de buna gospodărire și folosire, potrivit legii, a întregii suprafețe de teren, de dezvoltarea și sporirea continuă a producției, aplicarea riguroasă a normelor prevăzute în tehnologii, folosirea judicioasă a tuturor mijloacelor materiale și financiare, astfel încât să realizeze sarcinile de plan și să obțină o eficiență maximă a întregii activități. Consiliul (C.O.M.) elaborează și supune spre aprobare consiliului asociației planurile de producție și bugetele de venituri și cheltuieli anuale și de perspectivă; stabilește și aplică măsuri tehnice, economice și organizatorice pentru realizarea planului și răspunde de întreaga activitate a asociației; analizează și informează consiliul asociației și adunarea generală a oamenilor muncii asupra modului în care s-au îndeplinit indicatorii economico-financiar pe asociație și stabilește măsuri pentru realizarea întregii activități a acestora; aprobă bilanțul contabil; analizează evoluția acumulărilor bănești și rentabilitatea, structura cheltuielilor și a stocurilor de valori materiale și ia măsuri pentru utilizarea cu maximum de eficiență a fondurilor de producție; hotărăște asupra încadrării în muncă, transferării, răspunderii disciplinare, răspunderii materiale și desfacerii contractelor de muncă ale persoanelor cu muncă de răspundere, cu excepția celor prevăzute la art. 23, lit. b din statut; elaborează, împreună cu comitetul sindicatului, contractul colectiv de muncă și îl supune aprobării adunării generale a oamenilor muncii, analizează periodic îndeplinirea prevederilor acestuia, realizarea măsurilor de protecție a muncii, de combatere a poluării mediului înconjurător; asigură luarea de măsuri pentru cunoașterea și aplicarea legilor, a hotărârilor de partid și de stat, asigură condiții materiale și sprijină activitatea de ridicare a nivelului conștiinței socialiste, în scopul dezvoltării unei atitudini înaintate față de muncă, de apărare și gospodărire a avutului obștesc; desemnează membrii biroului executiv al consiliului oamenilor muncii; analizează periodic modul în care biroul executiv al consiliului oamenilor muncii aduce la îndeplinire atribuțiile conferite de lege și hotărârile adoptate de consiliul oamenilor muncii; îndeplinește și alte atribuții prevăzute de lege și statut și însărcinări stabilite de consiliul asociației și adunarea generală a oamenilor muncii sau de organele de conducere colectivă ale forului ierarhic superior, cărui îi este subordonată asociația.

Prin art. 26 a fost instituit, în temeiul Legii nr. 5/1978, biroul executiv al C.O.M., compus din 3—11 membri, cu precizarea că între aceste cifre, numărul membrilor biroului executiv se aprobă de adunarea generală a oamenilor

muncii, iar componența nominală de către consiliul oamenilor muncii. În statut se prevede că biroul executiv este alcătuit din: directorul asociației, care îndeplinește funcția de președinte al biroului, inginerul șef, contabilul șef, alte cadre de conducere și specialiști din cadrul asociației, numiți de consiliul oamenilor muncii din rîndul membrilor săi.

Atribuțiunile acestui organ, prevăzute în art. 27, sînt de natură executivă și se circumscriu la următoarele activități: organizează și urmărește îndeplinirea sarcinilor de plan și a bugetelor de venituri și cheltuieli ale asociației și subunităților de producție; stabilește măsuri pentru folosirea deplină a capacităților de producție, utilizarea rațională a forței de muncă și a timpului de lucru; stabilește măsuri pentru încheierea la timp a contractelor economice și asigură livrarea produselor la termenele prevăzute în contract; aprobă — în limitele stabilite de lege — documentațiile tehnico-economice pentru investițiile prevăzute în plan, punerea în funcțiune a obiectivelor de investiții și ia măsuri pentru realizarea indicatorilor tehnico-economici; analizează modul în care se gestionează bunurile materiale și ia măsuri pentru asigurarea integrității patrimoniului unității și recuperarea pagubelor aduse avutului obștesc; încadrează, desface contractul de muncă, aplică sancțiuni disciplinare și obligă la plata despăgubirilor personalul de execuție; prezintă rapoarte în fața consiliului oamenilor muncii asupra modului în care au fost aduse la îndeplinire hotărârile luate; îndeplinește în mod corespunzător orice alte atribuții prevăzute de lege și statut și însărcinări stabilite de consiliul oamenilor muncii.

În art. 29, se prevede, conform Legii nr. 5/1978, că directorul asociației asigură conducerea curentă a unității, aduce la îndeplinire hotărârile organelor de conducere colectivă ale asociației, precum și sarcinile stabilite de organele forului ierarhic superior căreia îi este subordonată, în care scop: ia măsuri pentru realizarea tuturor indicatorilor de plan ai asociației, buna organizare a producției și muncii, ridicarea continuă a eficienței economice a unității, crearea condițiilor de muncă corespunzătoare pentru întregul personal muncitor.

Tot ca o problemă nouă apare și reglementarea de la art. 30, unde, în temeiul Legii nr. 5/1978, s-a prevăzut că în asociație se organizează și funcționează comisii pe domenii, care sprijină organele de conducere colectivă în adoptarea și aplicarea măsurilor necesare realizării sarcinilor de plan și sporirii eficienței economice a întregii activități. Componența nominală a comisiilor pe probleme se stabilește de adunarea generală a oamenilor muncii, iar comisiile își desfășoară activitatea potrivit legii.

Pe baza prevederilor Legii nr. 29/1978, prin art. 33, a fost stabilită noțiunea de beneficiu, care se determină ca diferență între încasărilor din valorificarea producției obținute, prestări de servicii, alte venituri și cheltuieli de producție aferente, precum și cheltuielile care se suportă direct din rezultatele financiare; cheltuielile cu pregătirea cadrelor și practica în producție; contribuția bănească pentru efectuarea unor lucrări de interes obștesc; cotizația la Uniunea Națională a Cooperativei Agricole de Producție, calculată în cotă de 10% din producția netă; alte cheltuieli prevăzute de lege.

Prin același articol, s-a prevăzut că beneficiul planificat se repartizează pentru: cote-părți convenite unităților asociate, cel puțin 50%; fondul de dezvoltare economică, cel puțin 20%; fondul mijloacelor circulante, până la 8%. La stabilirea cotei se va ține seama de creșterea anuală planificată a mijloacelor circulante; fondul de rezervă, până la 2%. Acest fond se folosește pentru nevoi de producție, acțiuni sociale și sportive, cu aprobarea consiliului asociației; fondul de asigurare, până la 15%; și fondul de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, până la 5%, dar nu mai mult decât cota anuală asupra fondului de retribuție aprobată pentru unitățile de stat, prin planul național unic de dezvoltare economică-socială.

Beneficiul realizat peste plan s-a prevăzut să fie repartizat pentru: cote-părți convenite unităților asociate — 45%; fondul de dezvoltare economică — 20%; fondul mijloacelor circulante — 5%; pentru acțiuni sociale — 5%; suplimentarea fondului de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, stabilită în condițiile legii, în raport cu căile prin care s-a obținut — 25%.

În temeiul Legii nr. 9/1972, s-a prevăzut că în caz de nefolosire, fondurile constituite din beneficiu se repartizează pentru anul următor, cu aceleași destinații.

Aurel ȘTIRBU

Costurile de producție — instrument principal de întărire a autogestiei economico-financiare în unitățile cooperatiste din agricultură

Odată cu prefacerile care au loc în cadrul vieții economice ca urmare a creșterii complexității acesteia și intensificării relațiilor dintre unitățile productive, comensurarea cât mai precisă a consumului de muncă vie și materializată cuprinsă în fiecare produs apare ca o necesitate esențială a organizării economice, un imperativ major al acestei dezvoltări. În această evoluție crește considerabil rolul utilizării categoriilor valorice de costuri, prețuri, valoare, beneficiu și rentabilitate. Rolul acestor categorii sporește prin utilizarea lor atât în ramurile industriale, cât și în toate sectoarele agriculturii. Între aceste categorii valorice, prin funcțiile și importanța sa, costurile de producție s-au afirmat ca cel mai important instrument folosit de către unitățile economice în întărirea gestiunii lor economico-financiare și promovarea consecventă a autoconducerii. Costurile de producție au devenit așadar un instrument deosebit de util pentru organizarea unităților agricole și îndeosebi a cooperativelor agricole pe bază de calcul economic și autogestione în scopul creșterii eficienței economice în toate activitățile care se desfășoară în cadrul acestor unități.

Unitățile cooperatiste din agricultură sînt organizate și funcționează după principiile gestiunii economice avînd autonomie proprie în ceea ce privește dezvoltarea capacităților de producție, organizarea activităților productive și a proceselor economico-financiare. Avînd un patrimoniu propriu și desfășurînd o activitate care atrage după sine intensificarea relațiilor economice cu întreprinderi și per-

soane, unitățile agricole cooperatiste își organizează întreaga activitate pe baza folosirii raționale a resurselor proprii și autogestiei economico-financiare. Organizate în acest fel aceste unități cunosc în mod detaliat consumurile de valori și fiecare proces de producție și urmăresc prin toate acțiunile întreprinse să dezvolte și să gospodărească toate bunurile care compun propriul lor patrimoniu. Instrumentul principal utilizat de către unitățile agricole cooperatiste pentru comensurarea valorilor utilizate în activitățile economice îl constituie costurile de producție. Cu ajutorul lor fiecare unitate determină volumul de valori și consumul de muncă folosite în sectoarele de producție pentru a realiza volumul de produse stabilit. Costurile de producție constituie, în acest mod, una din categoriile valorice fundamentale care stă la baza autoconducerii și autogestiei economico-financiare a unităților cooperatiste. În acest mod costurile formează în sistemul gestiunii cooperativelor baza de pornire pentru determinarea prețurilor de producție, a beneficiului și a nivelului de rentabilitate al producției vegetale și animale.

Pe măsura modernizării producției agricole în unitățile cooperatiste costurile de producție devin într-o măsură tot mai mare, și un instrument important în orientarea dezvoltării, în stabilirea structurii culturilor și a dimensiunilor și profilul și specializarea fermelor de creștere a animalelor. Astfel, dacă structura sortimentelor de produse vegetale și animale ce urmează a fi cuprinsă în plan, se stabilește pornindu-se de la nevoia de produse care apare ca o comandă socială, organele de conducere și planificare a agriculturii ar trebui să folosească în repartizarea culturilor și speciilor de animale, pe consilii și unități, criteriul costurilor. În acest mod unitățile care au condiții să realizeze o anumită producție la cel mai scăzut nivel al costurilor, ar urma să primească pentru această producție sarcini de plan cât mai mari care să fie în concordanță cu potențialul lor productiv. Dimpotrivă, unitățile care obțin anumite produse cu un nivel ridicat al costurilor ar urma să reducă volumul acestor sortimente de produse până la acel nivel care corelat cu sporurile din unitățile care înregistrează costuri scăzute să asigure volumul total de produse necesar pentru un anumit orizont de dezvoltare. Se creează în acest fel o legătură organică între activitatea de planificare și folosirea categoriei valorice de costuri în orientarea producției, în ridicarea nivelului său de eficiență în condițiile întăririi în același timp a autoconducerii și autogestiei economico-financiare a fermelor și unităților agricole cooperatiste.

Rezolvarea corespunzătoare a îmbinării armonioase a folosirii costurilor în sistemul celorlalte categorii valorice din economie, în unitățile agricole cooperatiste, constituie un fundament temeinic pentru promovarea unor măsuri științifice fundamentate în folosirea rentei diferențiale, a unei politici de largă perspectivă în domeniul prețurilor produselor agricole și servește în același timp drept bază pentru stabilirea unor relații echitabile cu toți partenerii pe care unitățile cooperatiste îi întînesc în activitatea economică și de producție. Se creează un climat propice pentru un circuit normal de valori între ramurile producției materiale, se asigură proporții raționale în procesul de distribuție și redistribuire a veniturilor, se înlătură acele cazuri, cu o frecvență destul de mare, de transfer de valori, fără echivalent, din cooperativele de producție sau asociațiile economice intercooperatiste în patrimoniul altor unități economice. Pe această cale se realizează un deziderat al evoluției economiei cooperatiste care angrenat într-o economie raționalizată, bazată pe un sistem de calcul economic nu poate să progreseze și să folosească avantajul acestui sistem decât organizîndu-și ea însăși producția pe baza determinării riguroase a costurilor, care să-î ofere un mijloc însemnat de obținere a rentabilității și a unei eficiențe superioare. Datorită importanței deosebite pe care urmează să o aibă costurile în perspectiva dezvoltării agriculturii României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii Industriilor Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor din decembrie 1982: „În viitor trebuie să punem accentul

și în agricultură — ca de altfel în toate sectoarele — pe reducerea cheltuielilor materiale și de producție, a prețului de cost, pe creșterea mai puternică a eficienței economice a productivității muncii în toate sectoarele, calea sigură pentru creșterea veniturilor și rentabilității, a beneficiilor, a sporirii continue a producției¹.

Măsurind într-o formă specifică consumurile materiale și cele de forță de muncă din toate activitățile desfășurate de cooperative, costurile de producție servesc într-o măsură tot mai mare la organizarea producției și a muncii din fiecare sector de activitate. Și aceasta, pentru faptul că fiecare proces de producție agricolă ne apare atât creator de produse și valori, dar fiecare din aceste procese constituie, în același timp, și un consumator productiv. Producția de cereale reprezintă din punct de vedere al gestiunii unităților o activitate care comportă consumuri de materiale și de forță de muncă estimate cu ajutorul costurilor. În acest context în activitatea de producție pentru obținerea cerealelor urmărind așadar, nu numai un volum maxim al producției ci și un consum rațional de materiale și forță de muncă. Pentru aceasta, întărirea autoconducerii și autogestiei fiecărei unități agricole cooperatiste presupune realizarea atât a indicatorilor care privesc volumul producției, cât și cei care se referă la aspecte economico-financiare, costuri, beneficii ș.a.

Determinarea corectă a costurilor prezintă o importanță esențială pentru promovarea și întărirea autogestiei economico-financiare în unitățile cooperatiste și pentru faptul că pe această bază se stabilesc categoriile de preț, beneficiu și nivel de rentabilitate ca instrumente deosebit de importante în integrarea cooperativelor în ansamblul economiei. Pe lângă stabilirea unor raporturi echitabile între cooperative și unitățile economice, determinarea științifică a costurilor, prezintă și alte utilități practice, cum ar fi: proiectarea fundamentală a structurii producției, determinarea corectă a proporțiilor dintre fonduri în procesul de reproducție, stimularea cu ajutorul categorii valorice dezvoltarea cu prioritate a fermelor și sectoarelor. O astfel de necesitate apare cu atât mai mult cu cât în activitatea cooperativelor întâlnim încă diferențe sensibile între timpul de muncă individual și cel social, între nivelul costurilor și al veniturilor cooperativelor obținute prin muncă din diferite unități, care apar ca elemente esențiale a realității economice pe care se bazează autogestia economico-financiară.

În stabilirea corectă a costurilor trebuie să pornim de la faptul că acest instrument de organizarea și conducerea producției care sînt costurile să poată să-și îndeplinească toate funcțiile în procesul complex al autogestiei economico-financiare. Costurile de producție trebuie să fie în acest sens, un instrument suplă, cu o mare elasticitate pentru a se putea aplica la toate culturile și la toate sectoarele de producție agricolă, indiferent de complexitatea lor tehnică și economică. Pentru a-și îndeplini aceste funcții, costurile de producție trebuie să fie determinate pe baza unei metodologii fundamentate științific, cuprinzînd în cadrul lor numai acele consumații de valori care prin natura lor formează costurile de producție. Importanța lor rezultă din faptul că ele servesc mai întîi de toate, la măsurarea consumului de valori în toate sectoarele de producție agricolă. Folosind drept criteriu de orientare a producției nivelului acestor consumuri pe culturi, grupe de culturi și specii de animale, fiecare unitate își poate orienta mai bine producția spre obținerea unei rentabilități ridicate la fiecare produs.

Pentru desfășurarea normală a autogestiei economico-financiare a cooperativelor agricole apare necesitatea unui asemenea nivel al costurilor la fiecare produs care să ofere posibilitatea obținerii unui beneficiu al cărui nivel să crească odată cu volumul producției. Fără un asemenea fundament material costurile nu pot să-și îndeplinească rolul lor de instrument principal în organizarea gestiunii cooperativelor. Un nivel prea scăzut al costurilor, caz cu o frecvență foarte rară în activitatea practică a cooperativelor, nu stimulează activitățile de economisire a resurselor. Nivelul prea ridicat al costurilor, ca una din situațiile cu cea mai mare frecvență în activitatea acestor

unități, micșorînd sau anulînd complet rentabilitatea produselor, se răsfrînge pe multiple planuri asupra contresării cooperativelor, micșorînd interesul acestora pentru a depune eforturi susținute în vederea reducerii consumului de combustibil, energie, furaje, substanțe chimice și alte materiale utilizate în procesul de producție agricolă. Costurile de producție pentru a-și exercita funcțiile lor complexe asupra autogestiei cooperativelor agricole este util să fie corect calculate pe fiecare cultură, specie de animale și pe fiecare produs.

Urînd structura costurilor la cele trei C.A.P., constatăm o diferențiere însemnată a ponderii cheltuielilor cu munca vie între toate aceste unități agricole. În anul 1981, ponderea cheltuielilor cu munca vie la C.A.P. Movileni reprezintă 52,3% din totalul cheltuielilor, în timp ce la Schitu-Dunca acest element reprezintă numai 38,9% iar la Gălăești numai 28,1%.

Care este situația actuală a costurilor în cooperativele agricole de producție și ce probleme principale rezultă din analiza folosirii practice a calculării lor în aceste unități? Un studiu întreprins în județele Iași și Suceava privind folosirea costurilor în întărirea autogestiei în cooperativele agricole de producție ne-a evidențiat o multitudine de imperfecțiuni în calcularea costurilor care rezultă atât din aplicarea unei metodologii insuficient de fundamentată cit și din unele practici întîlnite în cooperative care nu respectă principiile de bază în delimitarea cheltuielilor pe culturi, specii de animale și pe fiecare produs. Menționăm mai întîi faptul că afară de unii factori exteriori, diferențe însemnate în nivelul costurilor de producție în cooperativele agricole se datorează faptului că în fiecare unitate se înregistrează abateri însemnate de la normele științifice de calculare și planificare a costurilor. Astfel, în anul 1981 la cultura grîului din cele 67 de unități cultivate din județul Suceava, numai 13 unități au înregistrat costuri mai mici decît planul, iar un număr de 25 de unități au depășit planul costurilor cu procente care oscilează între 120—160. (Tabel). În acel an deficiențele în planificarea costurilor au determinat ca o unitate să depășească de 2,6 ori costurile planificate (C.A.P. Drăgănești).

Metodologia actuală folosită în cooperativele agricole de producție pentru determinarea costurilor permite existența unor mari disparități chiar în nivelul cheltuielilor de producție planificate. Astfel, în județul Suceava, în 1981 și 1982 costurile planificate la principalele culturi prezentau abateri cu totul disproporționate față de media pe județ și față de nivelul minim. La cultura grîului, de exemplu, C.A.P. Dolhasca a planificat în anul 1981, la tona de grîu un cost de 2,6 ori mai mare decît C.A.P. Gălănești. Iar în anul 1982, costul la tona de lînă planificat la C.A.P. Simnicea este de 3,8 ori mai mare decît cel planificat de C.A.P. Grămești. Asemenea disparități în costurile planificate întîlnim la toate produsele din cooperativele agricole din județele Iași și Suceava. În județul Iași, în anul 1981, C.A.P. Schitu-Dunca a avut planificat un cost de producție mai mare de 1,6 ori decît C.A.P. Movileni; deși condițiile de producție ale acestor două unități nu prezintă deosebiri esențiale. Aceste mari diferențe între nivelul costurilor planificate se datoresc atât condițiilor de producție, cit și existenței unor carente metodologice în determinarea lor, fapt ce duce la menținerea acestora și în planul pe 1982.

Admiterea, chiar prin calcule de plan a unor mari disparități și între costurile de producție planificate la produsele din cooperativele agricole micșorează rolul acestui important instrument, în întărirea autogestiei economico-financiare în unitățile cooperatiste.

O altă imperfecțiune pe care o întîlnim în metodologia de determinare a costurilor în cooperativele agricole, provine din faptul că în aceste unități costurile conțin și

¹ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Sîciviculturii și Gospodăririi Apelor, Scîntela din 29 decembrie 1982.

Tabelul nr.1

Graficul de îndeplinire a planului costurilor
în cooperativele agricole de producție din
județul Suceava în anul 1981

Produsul	Total unități	Gradul de îndeplinire a planului în procente										
		Costul mediu de jud.	Sub 100	100- 119	120- 139	140- 159	160- 179	180- 199	200- 219	220- 239	240- 259	Peste 260
Grâu	67	143,6	13	17	16	9	5	2	3	-	1	1
Porumb	67	126,8	7	7	10	7	12	8	3	6	-	7
Sfeclă zahăr	39	115,8	4	12	6	8	4	2	-	-	3	-
Cartofi	69	141,7	8	26	19	13	2	-	-	-	1	1
Lapte	52	114,8	19	17	13	2	-	-	-	-	-	1
Lină	54	118,9	22	16	8	3	3	1	1	-	-	-

însemnate părți ale plusprodusului. Astfel, după modul actual de calculare a costurilor acestea cuprind toate categoriile de impozite și taxe, unele vărsăminte pentru constituirea unor fonduri sociale, care variază foarte mult de la o cooperativă la alta. Analiza întreprinsă în unele cooperative din județul Iași, în anii 1981-1982 ne arată că ponderea acestor vărsăminte oscilează între 12-22%. La cooperativele agricole consolidate care dispun de venituri mari, ponderea acestor vărsăminte este mai mică, în timp ce la unitățile mai puțin consolidate din punct de vedere economic ponderea acestor vărsăminte este foarte mare. În 1981, de exemplu, ponderea vărsămintelor pentru crearea anumitor fonduri sociale în totalul costurilor, la C.A.P. Movileni din județul Iași, a oscilat între 11,43% la cultura floării soarelui și 13,56% la cultura cartofului de toamnă, în timp ce la C.A.P. Schitu-Duca aceste vărsăminte au oscilat între 13,90% și 21,91% la aceleași culturi.

Aceste mari oscilații în ponderea diferitelor părți din costurile de producție formate din vărsămintele care le fac cooperativele pentru crearea unor fonduri sociale este necesar să fie luate în considerare în toate măsurile care se întreprind pentru întărirea autogestunii economico-financiare ale acestor unități. Obligația cooperativelor de a introduce în costuri aceste vărsăminte care nu se află într-o legătură directă cu producția mășorează rolul stimulator al acestei pirghii economice în organizarea producției și a muncii. De aceea, apare necesitatea găsirii unor forme noi de repartizare asupra costurilor a unor vărsăminte care privesc diverse taxe, plăți pentru pensie și ajutor de boală și alte cheltuieli de acest gen.

Aplicarea consecventă a autogestunii economico-financiare în cooperative atrage după sine și reconsiderarea metodologiei de determinare a valorii muncii vii în structura costurilor. Forma actuală de repartizare a acestuia element al costurilor ne oferă o imagine deformată a nivelului costurilor din cooperativele agricole. Acest lucru provine din faptul că în cooperativele frunțate întâlnim un nivel mai ridicat al retribuirii muncii în timp ce în unitățile cu rezultate de producție modeste nivelul retribuirii este foarte scăzut, fapt ce se reflectă în evoluția nivelului costurilor. La C.A.P. Movileni, din județul Iași, în anul 1981, ponderea cheltuielilor cu munca vie reprezenta 32,30% în timp ce la C.A.P. Schitu-Duca și la C.A.P. Golăești acest

element al costurilor reprezintă 38,30% și respectiv 28,10%. Aceste mari diferențe se mențin și atunci când analizăm structura costurilor pe principalele culturi agricole. Aceste mari diferențieri le întâlnim și în anul 1982 oglindite chiar în calculele de plan. Ponderea ridicată a cheltuielilor cu retribuirea la cooperativa agricolă Movileni, de exemplu, reflectă în 1982 un nivel mai ridicat de retribuire și nu un consum sporit de muncă vie la fiecare cultură agricolă.

Totodată în unitățile cooperatiste reflectarea în nivelul costurilor a cheltuielilor cu munca vie și a celor cu munca trecută se realizează într-o formă aproximativă, întrucât unele categorii de cheltuieli cum sînt cele care privesc plata lucrărilor executate de S.M.A., a căror pondere variază după studiile întreprinse în județul Iași între 11,30% - 19,10%, cuprind atît elemente materiale ale costurilor cit și elemente care se referă la munca vie. Acest fapt face și mai complicată delimitarea costurilor cu munca trecută față de cele care privesc munca vie în cooperativele agricole de producție. Unele costuri din cooperativele agricole de producție incluse în grupa denumită alte cheltuieli cu munca vie, cuprind în fapt diverse vărsăminte ale cooperativelelor - contribuții la fondul de pensii și asigurări sociale ale membrilor cooperatori, contribuții pentru asigurări sociale pentru personalul cu activitate permanentă retribuit de cooperative și alte vărsăminte - reprezintă în fapt o parte din plusprodusul creat în activitatea acestor unități care este preluat și folosit de către societate în procesul general de redistribuire a veniturilor. Astfel de vărsăminte deși sînt incluse în costuri, nu au o legătură nemijlocită cu volumul producției ce urmează să fie obținut. Ele au însă o pondere destul de mare în structura costurilor și în producția netă. O analiză întreprinsă în trei cooperative agricole din județul Iași, în anii 1981 și 1982 ne arată că ponderea acestor vărsăminte oscilează între 20-43% din producția netă. Analizele efectuate au evidențiat faptul că în acele unități unde rezultatele economice sînt modeste ponderea acestor vărsăminte în totalul producției nete este mai mare. Dimpotrivă, în unitățile cooperatiste unde nivelul retribuirii este mai ridicat ponderea acestor vărsăminte în producția netă est

mai mic. Partea cea mai mare din aceste vărsăminte care contribuie la majorarea costurilor în cooperativele agricole o constituie contribuția la fondul de pensii care oscilează la cooperativele agricole cercetate din județul Iași, între 12—16% în totalul producției nete al acestor unități.

Vărsămintele din producția netă care au o pondere destul de mare în structura costurilor în fiecare cooperativă diminuează atât fondurile necesare retribuiri cît și volumul beneficiilor. De aceea, fiecare cooperativă trebuie să caute soluții pentru a micșora ponderea acestor cheltuieli în totalul producției nete. Calea principală pentru scăderea ponderii vărsămintelor mai sus menționate în totalul costurilor îl constituie creșterea rapidă a producției nete. Cooperativele agricole obținînd în fiecare an o producție netă sporită pot micșora ponderea cheltuielilor care privesc impozitele, contribuția la fondul de pensii și altele, întrucît acestea nu evoluează într-un raport direct proporțional cu ritmul de creștere a producției vegetale și animale. Pe această cale se asigură de fapt și un echilibru rațional între volumul producției nete și vărsămintele pe care le fac cooperativele pentru plata impozitelor, primele de asigurare, contribuții la fondul de pensii ș.a., fapt care prezintă o importanță esențială pentru întărirea gestiunii economico-financiare a unităților agricole din sectorul cooperatist.

Costurile de producție în unitățile cooperatiste constituie unul din elementele esențiale pe care aceste unități le folosesc în scopul valorificării tuturor resurselor de care ele dispun la un moment dat. Cu ajutorul costurilor se măsoară în cele mai bune condiții, consumul de valori pentru fiecare produs și pe această bază se întreprind acțiuni de raționalizare a consumurilor. De asemenea, cunoscînd nivelul costurilor, fiecare cooperativă poate să orienteze mai bine producția, să organizeze pe baze științifice orice proces de muncă, obținînd pe această cale o ridicare a eficienței economice a producției.

Pentru a îndeplini aceste funcții costurile de producție trebuie să fie calculate după o metodologie științifică care să ne permită delimitarea cu un grad mare de precizie a cheltuielilor aferente fiecărui produs. Practica actuală din cooperative înregistrează însemnate abateri de la aceste principii. În acest sens am întîlnit practici diferite, de la o cooperativă la alta, de repartizarea unor cheltuieli pe culturi și produse. De asemenea, evaluarea și înregistrarea producției secundare de la culturile vegetale se face după metoda fiecărei cooperative. Repartizarea costurilor privind arăturile de toamnă sau cele de vară nu se face după o metodă logic unitară, fiecare cooperativă avînd un mod propriu de repartizare. Asemenea situații se întîlnesc și în cazul săbînșilor pentru creditele de producție cît și alte categorii de cheltuieli. Deși astfel de abateri nu afectează gestiunea de ansamblu a unității dar e diminuează în mod substanțial funcția costului ca instrument de întărire a autogestiunii și de creștere a eficienței economice. De aceea se impune respectarea cu strictețe a principiilor delimitării costurilor pe culturi și produse.

Utilizarea cu eficiență sporită a costurilor în organizarea autogestiunii economico-financiare impune corelarea judicioasă a prețurilor produselor agricole cu nivelul costurilor și al tarifelor. În cooperativele agricole de producție unele grupe de cheltuieli: plata lucrărilor pentru muncile executate de S.M.A., îngrășămintele chimice, retribuția muncii și altele au cunoscut însemnate creșteri. Studiile întreprinse în județul Iași, atestă faptul că numai prin modificarea tarifelor pentru plata lucrărilor executate de S.M.A. în 1982, costul de producție pe tonă de grâu a crescut la C.A.P. Movileni cu 35 lei, la C.A.P. Schitu-Duca cu 78 lei, la C.A.P. Golșești cu 59 lei.

Majorarea unor elemente care compun costurile în cooperativele agricole de producție a modificat și limitele minime ale randamentului mediu la hectar care trebuie realizat de fiecare cooperativă pentru a obține beneficiu. Studiile întreprinse în județul Iași, ne evidențiază că la C.A.P. Movileni de exemplu în 1981, randamentul mediu la cultura grîului care permitea unității să realizeze beneficiu era de 1900 kg la ha, pentru ca în anul 1982, ca urmare

a creșterii unor elemente ale costurilor, această limită a randamentului mediu să ajungă la 2100 kg la ha.

Pentru a-și putea organiza întreaga producție pe principiul autogestiunii economico-financiare este necesar ca la fiecare produs nivelul costurilor să se ridice pînă la o limită care să-i permită unității cooperatiste, prin încasarea prețului de bază și a primelor de producție, să realizeze un beneficiu destul de mare pentru a fi stimulator atît pentru cooperativă, cît și pentru cooperatori. Obținerea unui beneficiu mic, sau lipsa acestuia datorită nivelului ridicat al costurilor afectează în mod nemijlocit organizarea autogestiunii economico-financiare a cooperativei agricole.

Prof. dr. C. SECRIERU
Conf. dr. N. DAVIDEANU
Conf. dr. D. TUDOSI
Facultatea de științe economice
Iași

Cheltuieli pentru finanțarea acțiunilor social-culturale

Sistemul cheltuielilor statului cuprinde totalitatea cheltuielilor ce se efectuează în țara noastră de la bugetul de stat și din fondurile proprii ale unităților socialiste, pentru: dezvoltarea economică-socială a țării în sensul construirii unei economii avansate, întemeiată pe o industrie modernă și pe o agricultură de un înalt randament; promovarea largă în economie a cuceririlor revoluției științifice contemporane; intensificarea instrucției publice; ridicarea necentenită a nivelului de trai material și spiritual al poporului; perfecționarea relațiilor de producție, a organizării și conducerii societății, adîncirea democrației socialiste, dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor.

Țara noastră, țară în curs de dezvoltare, se află într-o etapă de dezvoltare și modernizare — atît pe planul factorilor de producție, cît și pe cel al perfecționării relațiilor de producție — ceea ce implică, ca o necesitate logică, creșterea rolului mobilizator, dinamizator și creator al conștiinței socialiste a oamenilor muncii, rol subliniat în repetate rînduri de politica partidului și statului nostru.

Cheltuielile social-culturale ocupă locul al doilea în cadrul cheltuielilor bugetului de stat, cuantumul acestor cheltuieli bugetare, dinamica și ponderea lor în cadrul cheltuielilor bugetului de stat se stabilesc în concordanță cu posibilitățile existente într-o etapă dată de dezvoltare a societății. Astfel, cheltuielile social-culturale au reprezentat în anul bugetar 1982, 26% din totalul cheltuielilor bugetare, față de 18,1% cît au fost în anul 1950. Dacă în anul 1950 alocațiile de la buget pentru aceste activități au fost de 3444,9 milioane lei, în anul 1982 sumele alocate au ajuns la 76874,9 milioane lei.

În cîincinalul 1981—1985, cheltuielile social culturale finanțate de la bugetul de stat vor crește cu 36% față de anul 1976—1980. Importante fonduri bănești au fost și vor fi în continuare alocate pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului de toate gradele, legarea strînsă a acestuia de producție și de cercetarea științifică, pentru dezvoltarea culturii și artei, ocrotirea sănătății, extinderea educației fizice și sportului, acordarea alocațiilor și ajutoarelor de stat pentru copii, înfăptuirea în condiții noi a asistenței sociale și asigurărilor sociale de stat în sensul realizării și modernizării instrucției publice în țara noastră.

Cheltuielile social culturale au avut și au drept scop dezvoltarea multilaterală a aptitudinilor fizice și intelectuale ale oamenilor muncii, asigurarea materială a cetățenilor înapți de muncă, formarea conștiinței socialiste, a trăsăturilor moral-politice ale omului nou, constructor conștient al noii societăți. Aceste fonduri provin în cea mai mare parte de la bugetul de stat, fiind cuprinse într-o proporție însemnată în bugetele locale.

Cheltuielile social-culturale, de asemenea, sînt finanțate și din fonduri bănești proprii ale unităților socialiste de stat, ale unităților cooperăției meșteșugărești, cooperăției de consum, și ale cooperativei agricole de producție, ale altor organizații de masă și obștești (sindicate, organizațiile de tineret, femei etc.) și într-o oarecare măsură din contribuția persoanelor fizice.

Fondurile bănești destinate finanțării acțiunilor social-culturale au o mare importanță în construcția socialistă, deoarece sarcinile economice și organizatorice ale statului sînt tot mai serios împletite cu activitățile social-culturale. Aceste cheltuieli sînt determinate și condiționate de însăși dezvoltarea economică. La rîndul lor, aceste activități influențează și condiționează realizarea sarcinilor economice și a celorlalte obiective cuprinse în planul național al dezvoltării social-economice a țării.

Cheltuielile pentru finanțarea acțiunilor social-culturale sînt un mijloc de înlăuntrare a revoluției culturale și de garantare a drepturilor fundamentale ale cetățenilor la învățămînt, odihnă și la asigurarea materială pentru limită de vîrstă sau în caz de incapacitate de muncă.

Cheltuielile social-culturale medii pe locuitor, alocate de la bugetul statului, au crescut de la 211 lei în anul 1950 la 3197 lei în anul 1980.

Cheltuielile bugetare pentru finanțarea activităților social-culturale sînt tratate în literatura de specialitate ca fiind cheltuieli cu caracter neproductiv. Considerarea cheltuielilor social-culturale drept cheltuieli neproductive, adică consum definitiv de venit național, are consecințe teoretice, dar mai ales practice imprevizibile. Astfel, în funcția de caracterul productiv sau neproductiv al unei activități se stabilesc anumite priorități și raporturi între cheltuieli, cu efecte deseori nefavorabile asupra procesului de dezvoltare al societății.

Ținînd seama de rolul educativ, politic și economic al învățămîntului, culturii și artei, de funcțiile profilactice și de recuperare ale sănătății, educației fizice și sportului, de rolul pe care îl au activitățile social-culturale în formarea și dezvoltarea profesională și spirituală a oamenilor muncii — cheltuielile social-culturale nu pot fi privite drept consum definitiv de venit național, deoarece munca lucrătorilor din aceste domenii contribuie uneori substanțial la creșterea de venit național.

Examînd cheltuielile efectuate pentru reproducerea forței de muncă, reținem că ele pot fi:

- cheltuieli pentru consum individual (hrană, îmbrăcăminte, locuință);
- cheltuieli pentru învățămînt, formare și perfecționare profesională;
- cheltuieli pentru ocrotirea sănătății, asistență socială, educație fizică, sport și odihnă;
- cheltuieli culturale (pentru cărți, reviste, spectacole).

Constatarea că aceste cheltuieli, reprezentînd așa-zisa consumul individual, asigură reproducerea forței de muncă în cadrul procesului general de producție, sub cele două aspecte ale sale:

a. reproducerea simplă — de menținere și conservare a forței de muncă;

b. reproducerea lărgită — de creștere și dezvoltare a forței de muncă.

Cheltuielile de consum individual se dovedesc a avea, pe o perioadă mai mare de timp, un caracter productiv, avînd rolul de a satisface cerințele formării și dezvoltării forței de muncă, ca factor de progres economic și social, ca factor de creștere economică.

Dezvoltarea accelerată a științei și tehnicii și aplicarea acestora în producție necesită tot mai mult un grad superior de cultură și de calificare profesională a forței de muncă. La rîndul său, creșterea nivelului de calificare, de cultură și sănătate este o premisă necesară și esențială pentru sporirea potențialului tehnic în vederea realizării ramurilor producției materiale.

Cuprinse în categoria cheltuielilor de reproducție a forței de muncă, cheltuielile social-culturale destinate ridicării gradului de cunoaștere oferă posibilitatea stabilirii rolului

lor în procesul reproducției produsului social total, contribuția la creșterea de venit național.

În țara noastră, ca de altfel și în celelalte țări socialiste, în practica de planificare și raportare statistică, activitățile social-culturale sînt incluse în sfera neproductivă.

În ultimul timp însă, un număr tot mai mare de economiști, sociologi, psihologi și juriști devin adepții punctului de vedere după care activitățile social-culturale și îndeosebi cele din sfera serviciilor intră în domeniul muncii productive.

După unii autori sfera neproductivă cuprinde: învățămîntul, cultura, arta, editurile, producția de filme, instituțiile financiare și de asigurări, organizațiile politice și sociale, armata, miliția, securitatea, procuratura, administrația de stat și parțial comerțul.

După opinia noastră activitățile specifice umane pot fi împărțite în două mari sfere:

a. sfera direct productivă (producția de bunuri materiale);

b. sfera indirect productivă (producția și valorificarea de bunuri spirituale).

Rolul pe care-l joacă învățămîntul, cultura, educația, ocrotirea sănătății este acela al unui consum de durată, al unei investiții.

Importanța investiției social-culturale apare în mod clar dacă ne gîndim că obiectul activităților social-culturale este omul, adică principalul factor al dezvoltării societății.

Caracterul de durată al consumului social-cultural și efectele acestuia ne îndreptățesc să considerăm cheltuielile social-culturale drept investiție umană.

Dealtfel legislația muncii nu face vreo distincție între calitatea de producător sau neproducător a diferitelor categorii de oameni ai muncii. Dimpotrivă, se precizează că toți oamenii muncii au „calitatea de producători ai valorilor materiale și spirituale”. (art. 1, alin. 2, Codul muncii).

În consecință, esența cheltuielilor bugetare pentru finanțarea activităților social-culturale au un caracter indirect productiv pentru că: a) munca depusă în cadrul activităților social-culturale face parte din diviziunea socială a muncii, fiind o muncă utilă societății;

b) rezultatele muncii în ramura social-culturală au atît valoare de întrebuintare materializată în satisfacerea trebuințelor spirituale ale societății sau în cele personale ale fiecărui individ, cît și valoare, aceasta fiind determinată de cheltuielile de muncă socială depusă pentru realizarea lor;

c) efectele utile ale ramurii social-culturale se reflectă în rezultatele ramurilor producției materiale; bunurile și serviciile social-culturale asigură continua reproducție a produsului social și a venitului național;

d) sursele de acoperire a cheltuielilor social-culturale provin atît din distribuția primară a produsului social și a venitului național, cît și din redistribuirea venitului național pe calea utilizării pentru trebuințe social-culturale a unei părți din venitul național, reprezentînd munca pentru sine.

Dan DROȘU ȘAGUNA

Agenda consiliilor populare

Atribuțiile organelor locale în domeniul agriculturii

În contextul sarcinilor deosebite ce le revin în dezvoltarea economică-socială a unităților administrativ-teritoriale în care au fost așezate, consiliile populare au atribuții importante și în domeniul agriculturii. Astfel prin art. 12 din Legea nr. 57/1968 sînt stabilite o serie de sarcini co-

mare tuturor consiliilor populare, indiferent de unitatea administrativ-teritorială în care sînt alese, iar prin alte dispoziții legale atribuțiile acestora sînt diferențiate, în funcție de teritoriul administrativ în care funcționează:

Potrivit art. 12 din legea citată „consiliile populare răspund de întreaga activitate de producție agricolă, de buna organizare și desfășurare a lucrărilor agricole, de folosirea rațională și eficientă a fondului funciar, creșterea producției vegetale și animale; controlează și sprijină activitatea unităților agricole de stat și cooperatiste, precum și a gospodăriilor populației din unitățile administrativ-teritoriale în care sînt alese și adoptate măsuri corespunzătoare.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 57/1968, consiliile populare și comitetele (birourile) lor executive au următoarele atribuții în domeniul agriculturii:

— organizează, îndrumă și controlează îndeplinirea sarcinilor de plan de către toate unitățile economice (inclusiv agricole), indiferent de subordonarea acestora (art. 20 alin. 1);

— iau măsuri pentru dezvoltarea agriculturii și pentru valorificarea deplină a resurselor locale (art. 20 alin. 2);

— răspund de îndrumarea și coordonarea întregii activități de industrie mică din cadrul cooperativelor agricole de producție (art. 22 alin. 1);

— asigură conducerea unitară a întregii agriculturii, în scopul creșterii producției agricole, sporirii contribuției agriculturii la dezvoltarea economiei naționale (art. 23 alin. 1);

— asigură condițiile necesare dezvoltării creșterii animalelor, iau măsuri pentru buna gospodărire a întregii suprafețe ocupate cu pășuni și pășuni naturale (art. 24);

— iau măsuri ca toți locuitorii din mediul rural și urban care dețin terenuri agricole să le cultive și să crească animale și păsări; întocmesc programe de creștere a animalelor și păsărilor pentru fiecare gospodărie; iau măsuri pentru creșterea producției pe pășunile și fînețele naturale; pentru recoltarea, depozitarea și conservarea întregii producții de nutrețuri (art. 26);

— stabilesc programe de măsuri în vederea executării la timp și în bune condiții a lucrărilor agricole de către toți deținătorii de terenuri agricole și răspund pentru aducerea lor la îndeplinire; asigură conservarea și folosirea integrală și eficientă a fondului funciar; asigură aplicarea criteriilor științifice de zonare a producției și realizarea unei structuri raționale a culturilor; asigură întreținerea pășunilor și fînețelor naturale și dezvoltarea patrimonului pomiviticol (art. 52 lit. 1).

Potrivit art. 26 alin. penultim, consiliile populare comunale, orașenești și municipale trebuie să cuprindă în programele pe care le întocmesc sarcini concrete pentru fiecare gospodărie pe baza consultării largi a cetățenilor, stabilind numărul de animale și păsări, producția și livrările de produse animalești la fondul de stat. În mod corespunzător se stabilesc și sarcini de cultivare a tuturor suprafețelor, de plantare cu pomi și arbuști fructiferi, producția agricolă ce se va obține și livrările de legume, cartofi, fructe și alte produse agricole la fondul de stat (art. 26 alin. penultim).

Programele de dezvoltare a efectivelor de animale și de păsări devin obligatorii pentru toți locuitorii din mediul rural, după ce au fost supuse dezbaterii adunărilor generale ale cetățenilor din comune și adoptate de către consiliile populare (art. 26 alin. final).

De asemenea, birourile executive ale consiliilor populare comunale asigură și răspund de folosirea integrală și rațională a terenurilor agricole, indiferent de deținătorii acestora, pe baza planurilor de cultură întocmite pe fiecare gospodărie, valorificarea tuturor resurselor de creștere a producției agricole vegetale și animale în fermele de stat, cooperativele agricole de producție și gospodăriile personale (art. 52 pct. 3 lit. a).

Importanța deosebită a acestui sector pentru economia noastră națională a făcut ca, sarcinile consiliilor populare

în domeniul agriculturii să se regăsească și în alte acte normative. Astfel, potrivit art. 1 și 2 din Legea nr. 13/1980 privind constituirea, repartizarea și folosirea pe județe a resurselor pentru aprovizionarea populației cu carne, lapte, legume și fructe, consiliile populare au obligația să asigure conducerea unitară a agriculturii în unitățile administrativ-teritoriale în care își desfășoară activitatea, răspunzînd de aplicarea tuturor măsurilor prevăzute în programele de dezvoltare a producției agricole în profil teritorial, de valorificare cât mai deplină a potențialului productiv al pămîntului, utilizarea cu randament ridicat a celorlalte mijloace de producție și folosirea rațională a forței de muncă ocupată în agricultură. Conform art. 10 alin. final din aceeași lege, consiliile populare județene sînt obligate să ia măsuri de identificare și atribuire a terenurilor virane din perimetrele construibile ale localităților, care anual vor fi puse la dispoziția unităților cu consumuri ridicate — cantine, restaurante și alte unități — sau cetățenilor, în vederea cultivării acestor terenuri cu legume, cartofi și alte culturi alimentare.

În ansamblul măsurilor ce vizează sporirea suprafeței agricole se încadrează și măsurile de folosire completă a suprafețelor existente, precum și cele vizînd redarea în circuitul agricol a unor terenuri devenite neproductive sau temporar scoase din producția agricolă. Astfel prin hotărîrea Marii Adunări Naționale din 1 iulie 1983, prin care s-a aprobat Programul național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combaterea eroziunii solului, consiliile populare județene, municipale, orașenești și comunale, le revin următoarele obligații: a) să acționeze, în conformitate cu prevederile legii pentru apărarea, conservarea, amenajarea și folosirea integrală și eficientă a tuturor suprafețelor de teren, aparținînd unităților socialiste de stat și cooperatiste și gospodăriilor populației; b) să asigure mobilizarea amplă a oamenilor muncii din unitățile agricole de stat, a membrilor cooperativelor agricole de producție, a tuturor locuitorilor din sate, comune și orașe la realizarea lucrărilor de irigații, desecări, combaterea eroziunii solului și a celorlalte lucrări de îmbunătățiri funciare, de sporire a suprafeței agricole, de îngrijire și ameliorare a pășunilor, precum și pentru cultivarea fiecărei suprafețe de teren din curți, locuri virane, din incinta unităților, din perimetrul localităților urbane și rurale.

Vasile ILIE

În atenția cititorilor!

Lucrarea „LEGISLAȚIA COOPERĂȚIEI AGRICOLE DE PRODUCȚIE” (de la A la Z) urmează să fie difuzată tuturor abonaților în luna decembrie.

Cititorii care nu s-au abonat, pot să se aboneze direct la Serviciul de difuzare a presei județean, prețul unei lucrări fiind de 20 lei.

